

Vljudno vas vabimo na otvoritev
fotografske razstave Tomaža Gregoriča,
ki bo v četrtek, 22. maja 2003,
ob 20. uri.

Razstavo je pripravila revija Emzin.

You are cordially invited to attend
the photography exhibition by Tomaž Gregorič.
The exhibition opening will take place on Thursday,
May 22, 2003 at 8 p.m.

The exhibition has been organized
by Emzin – Arts Magazine.

Galerija Avla NLB, Trg republike 2, Ljubljana
22. maj – 13. junij 2003

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Galerija Avla NLB, Trg republike 2, 1520 Ljubljana
<http://www.nlb.si/galerija>
koordinacija izvedbe razstav: Miranda Južnič, telefon: (01) 2000 87

produkcija: revija Emzin, tisk: Tiskarna Hren

Tomaž Gregorič **Periferije 2003**

Razstava fotografij

Galerija Avla NLB

Tomaž Gregorič

Leta 1969 rojeni Tomaž Gregorič je zaključil Srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani, smer grafično oblikovanje. Po diplomi na Oddelku za oblikovanje vizualnih komunikacij ljubljanske Akademije za likovno umetnost je nekaj let deloval kot grafični oblikovalec in fotograf. Študijsko se je izpopolnjeval v ateljejih Delfina Studio Trust v Londonu.

Po vrnitvi domov se je kot fotograf posvetil samostojnim projektom in začel sodelovati z oglaševalskimi agencijami (A41), oblikovalskimi studii (Kabinet01 in LUKS Studio), podjetji (Mobitel), revijalnimi publikacijami (*Emzin*, *Ars Vivendi*, *Modna Jana*, *Glamur*) in z modnim oblikovalcem Urošem Balantičem. Svoje delo je predstavil na številnih

samostojnih razstavah. Ob pregledni razstavi v ljubljanski Moderni galeriji je izšla spremna publikacija *Tomaž Gregorič, fotografije 1995–2000*. Udeležil se je tudi mnogih skupinskih razstav v tujini, mdr. Summer Salon (London), Publicdomain (Gradec), On demand (Salzburg) in European Photography (Dunaj). Odlikovan je bil s številnimi nagradami: nagrado

Pittura morbida

Ob Gregoričevih fotografijah prideta na misel dve oznaki: *naturalizem* in *metafizika*. Vsaka od njiju bolj dobesedno kot čisto zares; bolj s tistim, kar se v skriva v njenih črkah, kot s tistim, zaradi česar ju ponavadi vlačimo po ustih. Po eni strani gre za tisto naravo, v kateri o sledeh človeških zveri pričajo le drobci, ki so jih le-te pustile v krajini; po drugi strani pa gre za tisto preseganje fizike, ki se ne meni več ne za silo teže ne za težo sile. Podobe prve se nam na tokratni razstavi ponujajo v asketskih belih škatlah, ki rabijo za vpogled v naravo le malo naravne svetlobe čez krhko pelikulo; prikaže drugega pa vidimo razpete na velikih bleščečih barvnih plahtah. Morda bi lahko rekli, da v naravo na srečo (še vedno) lahko zremo skozi okna, metafiziko pa dosežemo šele pred neprekoračljivo steno (razpelo ali tapeta?). Ena podoba gre torej *skozi*, druga se odbita *vrne*. Ena *zvrta* luknjo, druga *zvrne* perspektivo. Periferi ni sta seveda obe, le da prva *izpostavlja* obrobja v krajini, druga pa samega gledalca nepovratno *izstavlja* iz centra in potiska na periferijo življenja. Prve so *nature*, druge so *natures mortes*, prve žitja, druge tihožitja.

Pri prvih, tistih, posnetih v naravnih krajinah, velja biti pozoren na dvojce: *vsebujejo madež in imajo obzorje*. Naj gre za rdeč količek na golf igrišču, tovarniško halo v ozadju mediteranske vegetacije ali bleščečo ogrado skrivnostno splužene ceste sredi snežnega pejsaža – *madež* priča o prisotnosti tistega, čigar odsotnost si slika sploh jemlje za izhodišče. Človeku pač ni treba biti v krajini, saj je vendar prav po cezannovsko ves v njej: s pogledom, z merilom, z madežem. Kar pa te podobe dela še vedno znosne, kar omogoča, da ne pademo pod njihovo težo, je prisotnost neba, ki v vsako od njih zariše *obzorje*. Podoba je sicer

Studia Marketing za dosežke na področju oblikovanja leta 1992, nagrado revije *Emzin* za fotografijo leta 1995, nagrado Delfina Studio Trust za uporabo fotografije leta 1995, nagrado na Concours European de la Photographie v Veveyu1998. leta, Liberalna Akademija v Ljubljani pa mu je leta 1999 podelila nagrado zlata ptica za dosežke v umetnosti.

zakoličena, človekoliko onesnažena – a kar jo rešuje, kar da zadihati, je odprtost v višave, je svež prepisni veter z neba. Če bi se – kot že nekoč v spremnem eseju k prvim Gregoričevim *Periferijam* (2000) – znova za hip sklical na Stieglitzovo besedilo z naslovom *Kako sem prišel do tega, da fotografiram oblake?* (1932), tedaj bi lahko v teh drobcih neba prepoznali slutnjo svobode, kolikor je ta vedno zavezana času. Navsezadnje sheme potrebni gledalec kaj hitro najde v štirih (vse prej kot naključno) izbranih motivih (vse prej kot hoteno) rdečo nit štirih letnih časov – skratka, časa. Tudi zato se mi zdi, da mora Gregorič te svoje podobe skoraj fetišizirati, jih (navkljub profani mehanični reprodukciji) tretirati kot unikatne originale, postavljati v caspar-david-friedrichovske okvirje in shranjevati v sterilne bele škatle ... *da se jim ja ne bi kaj hudega zgodilo*.

Z drugimi, tistimi, ujetimi v močvirnatih goščavah brezčasje, pa se je vse hudo že *zgodilo*. So onstran fizike, so mrtva trupla, so *has been* – kakor je *has been* truplo Kylie Minogue v glasbenem spotu njenega davnega dueta z Nickom Cavom (ki si ga še vedno ne moremo izbiti iz glave). Kjer ni neba, ni problem le v tem, da nimamo orientirjev (zgoraj, spodaj, levo, desno). Teh nam navsezadnje zmanjka tudi, kadar oči upremo naravnost med oblake. Kar je veliko hujše, je dejstvo, da *ni zraka*: ni dihanja, ni kisika, ni časa, *no future*. Velikokrat se mi je zdelo, da so Gregoričeve periferne fotografije turobne in prekleto žalostne, a jih je drobec neba ali namerno nemaren madež vedno rešil depre in dvignil v višave lucidnega humorja. Ko pa se s kamero odpravi v močvirje, ni pomoči: v teh čudovitih odbleskih listov in trav na kristalni površini vode in teme se prav po macbethovsko zrcalijo naše največje tragedije.

Med ljudmi, ki ne govorimo italijansko, jih poznam kar nekaj, ki nas fascinira dvojnost besede "morbida", najbolj razvpita seveda v besedni zvezi "il pensiero morbido", mehka misel. Tam, kjer pričakujemo smrt, nas pričaka mehkoba. Gregoričeve fotografije so nasprotje tega: zapelje nas njihova prijazna, lepa *slikovna* mehkoba, nato pa nas, kot zajce tam nekje za vratom, udari *miselna* razsežnost smrti, ki je vpisana prav v vsaki od njih. Morda se jih tudi zaradi tega, potem ko smo jih enkrat videli, tako težko znebimo ...

Stojan Pelko

